

De Raad van van de

Irena Kowalczyk-Kedziora

Irena Kowalczyk-Kedziora beschrijft wat de Raad van Europa doet voor kinderen en hun rechten.

De Raad van Europa werd in 1949 opgericht en is de belangrijkste politieke organisatie in Europa ten dienste van alle Europeanen. De instelling telt 45 lidstaten (zie kader).

Europese mensenrechten

Elke inwoner van de 45 lidstaten bezit fundamentele rechten, die worden beschermd door het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens (EVRM). Dat Verdrag werd van kracht in 1953, en werd sindsdien aangevuld door het Europees Sociaal Handvest (1961) en het Herzien Europees Sociaal Handvest (1996). Vanaf zijn geboorte heeft ieder kind recht op juridische, sociale en economische bescherming, als een individu dat ressorteert onder de jurisdictie van een lidstaat. Artikels 3 en 8 van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens behandelen het respect voor het privé- en het

gezinsleven en het verbod op foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. Daardoor zijn lidstaten verplicht maatregelen te nemen om kinderen te beschermen tegen elke vorm van misbruik, en om goede relaties tussen kinderen en hun ouders te bevorderen. Toch worden kinderen, en vooral jonge kinderen, vaak slecht behandeld door nationale juridische autoriteiten. En het is in dergelijke gevallen dat men een beroep kan doen op het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, dat het Verdrag kracht bijzet. Dat Hof heeft heel wat ervaring met de materie. Het houdt zich bijvoorbeeld bezig met mishandeling binnen het gezin, op school, tijdens een plaatsing in een instelling of in adoptie- of pleeggezinnen, en ook met contact tussen ouders en kinderen in geval van echtscheiding, plaatsing buiten het gezin, juridische procedures of vrijheidsberoving. Bij verschillende gele-

genheden heeft het Hof gesteld dat kinderen bijzonder kwetsbaar zijn en dat zij daarom recht hebben op speciale bescherming van de landen die het EVRM hebben goedgekeurd.

Lijfstraffen

Slechts één vijfde van de Europese kinderen woont in een staat waar lijfstraffen effectief verboden zijn. Elders worden lijfstraffen beschouwd als een legitiem middel voor het handhaven van de ouderlijke macht. Het is juridisch verboden om een volwassene te slaan, zelfs in de privésfeer. Daarentegen is het nog altijd toegestaan, vaak juridisch en bijna overal sociaal, om een kind, zelfs een baby, te slaan.

Kinderen genieten dus niet dezelfde bescherming van hun waardigheid en hun fysiek welzijn als volwassenen. Dit plaatst de Raad van Europa – het Europese huis

Europa, verdediger kinderrechten

Foto: Hilde Braet

van de mensenrechten – voor een nieuwe uitdaging, namelijk: hoe kan de Raad lijfstraffen afschaffen? Niet alleen in publieke instellingen, maar ook bijvoorbeeld in het gezin. Alleen als alle lijfstraffen worden afgeschaft, kunnen kinderen ten volle genieten van hun rechten en kunnen ze hun emotioneel, intellectueel en sociaal potentieel onbelemmerd ontwikkelen. Om aan deze uitdaging tegemoet te komen, roept de Raad al sinds 1985 op tot een geweldloze opvoeding van kinderen en geweldloos onderwijs voor kinderen.

Normen voor kinderopvang

Een andere belangrijke rol van de Raad van Europa bestaat uit het formuleren van normen, het ontwikkelen van een beleid volgens deze normen en het bijstaan van de lidstaten om deze in de praktijk te brengen. De Raad vaardigt ook Aanbevelingen uit, bijvoorbeeld over de lijfstraffen of over de voorzieningen voor jonge kinderen.

De Raad van Europa is er zich ten volle van bewust dat kinderen moeten worden voorbereid op hun leven als volwassenen in de geest van het respect voor de mensenrechten. Zij moeten ook worden opgevoed tot actieve burgers die meewerken aan de cohesie van de Europese samenleving. De Raad vindt dat dit moet gebeuren vanaf de vroege kinderjaren, wat een pleidooi inhoudt voor de socialisering van jonge kinderen. Reeds in 1981 heeft de Raad een Aanbeveling uitgevaardigd (Aanbeveling (81) 3) over de opvoeding van kinderen, van de geboorte tot de leeftijd van acht jaar. Op dat moment was het geografische bereik van de Raad van Europa echter nog beperkter, omdat de Raad toen minder lidstaten telde.

De laatste Aanbeveling dateert van september 2002. Deze Aanbeveling (Aanbeveling (2002) 8), die zich toespitst op dagopvang voor kinderen, ondersteunt de ontwikkeling en het welzijn van het kind. In deze Aanbeveling worden de regeringen van de lidstaten verzocht om maatregelen te nemen die de uitbouw van voorschoolse opvangvoorzieningen stimuleren. Deze voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor alle kinderen en betaalbaar blijven voor alle gezinnen. De voorzieningen moeten op een flexibele manier worden georganiseerd en een goede kwaliteit bieden. Die kwaliteit kan worden gemeten aan het opleidingsniveau van het personeel, de verhouding kinderen-personeelsleden, de grootte en de samenstelling van de groepen, de ouderparticipatie, het activiteitenprogramma en de fysieke omgeving.

Dit thema is op dit moment bijzonder belangrijk. In Centraal en Oost-Europa zijn immers heel wat voorzieningen voor jonge kinderen verdwenen tijdens een periode van diepgaande socio-economische veranderingen. Overal in Europa wordt sociale bescherming fundamenteel ter discussie gesteld, en de arbeidsmarkt brengt heel wat uitdagingen mee voor vrouwen en mannen die verantwoordelijk zijn voor kinderen.

Irena Kowalczyk-Kedziora is bestuurder bij de Raad van Europa in het Directoraat Sociale Cohesie, dat verantwoordelijk is voor kinderen en gezinnen.

De Raad van Europa

De Raad van Europa, gevestigd in Straatsburg (Frankrijk), bestaat uit een groep van 45 landen, waaronder 21 landen in Centraal en Oost-Europa. De Raad staat los van de 25 naties tellende Europese Unie, maar geen enkel land is ooit toegetreden tot de Unie zonder dat het eerst deel uitmaakte van de Raad van Europa.

De Raad werd opgericht om:

- de mensenrechten, de parlementaire democratie en de wet te verdedigen.
- op Europees niveau overeenkomsten te sluiten die leiden tot gestandaardiseerde sociale en wettelijke praktijken in de lidstaten.
- een Europese identiteit te promoten die is gebaseerd op gemeenschappelijke waarden, ondanks de culturele verschillen.

In oktober 1997 keurden staatshoofden en regeringsleiders een actieplan goed om het werk van de Raad van Europa te versterken in vier domeinen: democratie en mensenrechten, sociale cohesie, veiligheid van de burgers en democratische waarden en culturele diversiteit.

Voor meer info: www.coe.int